

Medborgerundersøkelsen Innlandet 2013

Faggruppe:

1.Amanuensis Ulla Higdem (HiL), 1.Amanuensis Hans Christian Høyer (HiHm),
Professor Jon Helge Lesjø (HiL), Professor Erik Mønness, prosjektleder (HiHm).

Prosjektet er støttet av Regionalt forskingsfond Innlandet.
(som Forprosjekt)

Høgskolen i Hedmark

**Medborgerundersøkelsen
Innlandet 2013**

Høgskolen
i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Politik
 Ekonomi
 Samhälle
 Kultur
 Medier

Värmländska landskap

Lennart Nilsson, Lars Aronsson & PO Norell (red)

Bakgrunn: «Värmländska landskap»

Samarbeid med Karlstads Universitet

INNEHÅLL

INLEDNING

Förord

Lennart Nilsson, Lars Aronsson och PO Norell

Värmländska landskap

Lennart Nilsson, Lars Aronsson och PO Norell

ØDET POLITISKA LANDSKAPET

Värmland och Karlstad –
 struktur, finanser og forutsætninger for politik
 PO Norell

Värmländsk flernivådemokrati

Lennart Nilsson

Värmland i världen – medborgares attityder till globalisering
 Andreas Öjehag Pettersson

Regionfrågan i Värmland

Tomas Mitander

Vänstervridna värmlänningar

Sören Holmberg

Värmländska val: struktur, politik og fortrøende

PO Norell

Medborgarna og velfærdspolitikken – Sverige og Värmland

Lennart Nilsson

DE ØKONOMISKA OG SOCIALA LANDSKAPEN

Utvecklingsbegreppets forandringer

Lars Aronsson

Värmlands framtida utveckling?

Lars Aronsson og Lotta Braunerhielm

199

Kunskapens geografier –

Høgre utbildning og universitetets roll som tillvæxtmotor

Lotta Braunerhielm

217

Värmlänningarna og sysselsætningen

Johan Martinsson

239

Vælfærd og service på lokal og regional nivå i Värmland

Lennart Nilsson

251

Värmländska internetvanor

Annika Bergström

Värmlänningars nyhetskonsumtion via mobiltelefon

Michael Karlsson

Nyhetsvärdering, omvärldsorientering og regional identitet

Johan Lindell og André Jansson

AVSLUTNING

Ack Värmland

Lars Aronsson, PO Norell og Lennart Nilsson

**Medborgerundersøkelsen: Om Innlandsbefolkningen:
 Politisk interesse, Interesse for hva, Regionale forskjeller
 Deltakerrollen
 Kommunesammenslåinger
 Fylkessammenslåinger
 Sykehus og universitet
 Identitet
 Infrastruktur
 Tillit
 Men først: med hvilket grunnlag vet vi noe om dette.**

Høgskolen i Hedmark

Medborgerundersøkelsen
 Innlandet 2013

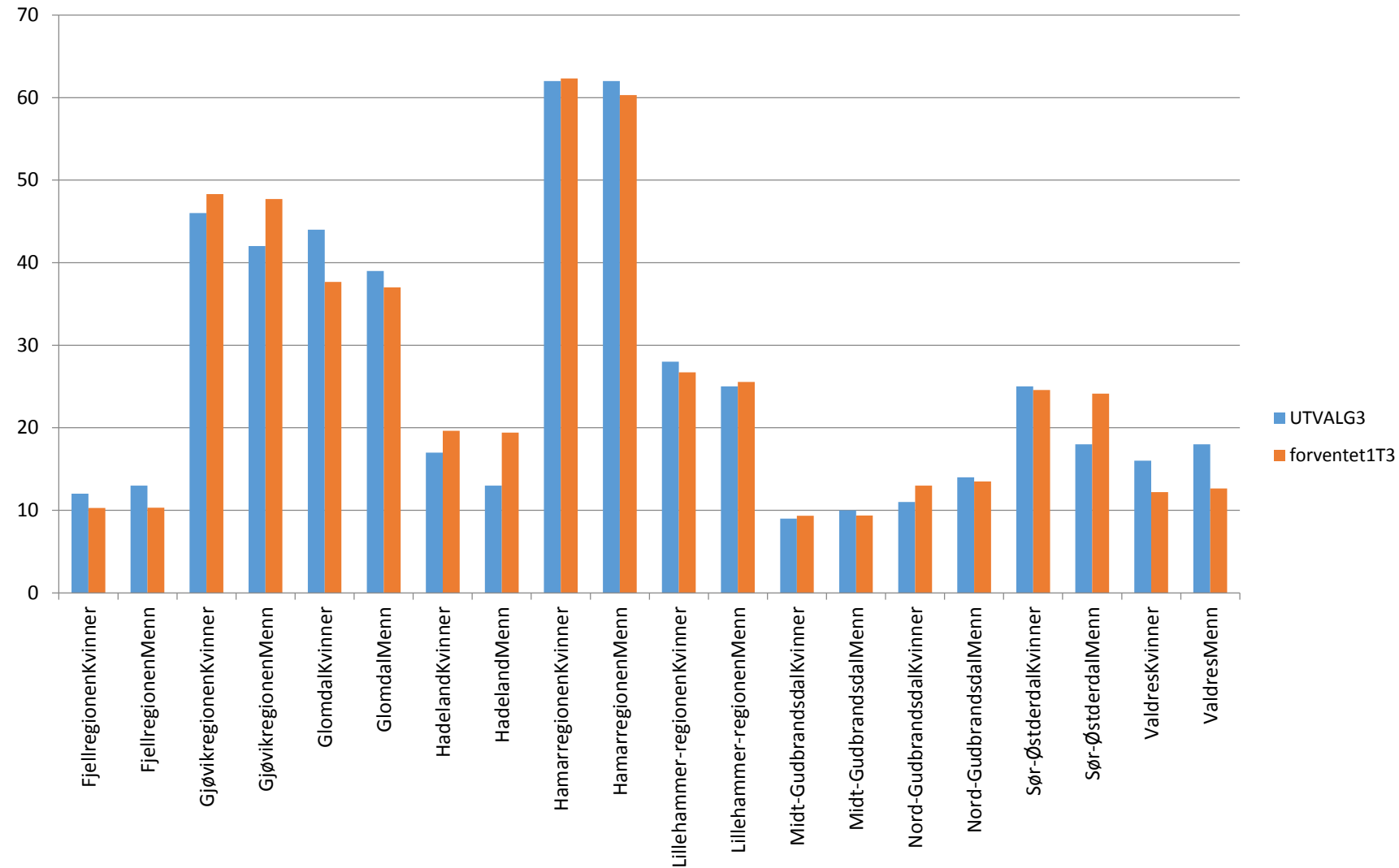

Om spørreundersøkelsen

- Tilpasset, men bygger på «Värmlandska landskap».
- Samarbeid HiL & HiHm. Forprosjekt.
- Syv sider, 37 hovedspørsmål m. underspørsmål. Akseptert av personvernombudet.
- Sentio Research (Trondheim) sto for design, utsending, innsamling, høsten 2013.
- 2400 adressater, proporsjonalt stratifisert tilfeldig utvalg; geografi, kjønn, (alder).
- 532 svar. Svarene er i analysene vektet i henhold til region, kjønn, alder.
- Profilen er sammenliknet med SSB sin befolkningsstatistikk m.h.p. region, kjønn, alder, utdanning.
- Profil og resultater er sammenliknet, der det er relevant, med Norsk Monitor (Ipos-MMI) med 6+125 sider, 40+311 hovedspørsmål.
- Norsk Monitor 2013 ble samlet omtrent samtidig: 3805 svar, derav 301 fra Hedmark og Oppland.

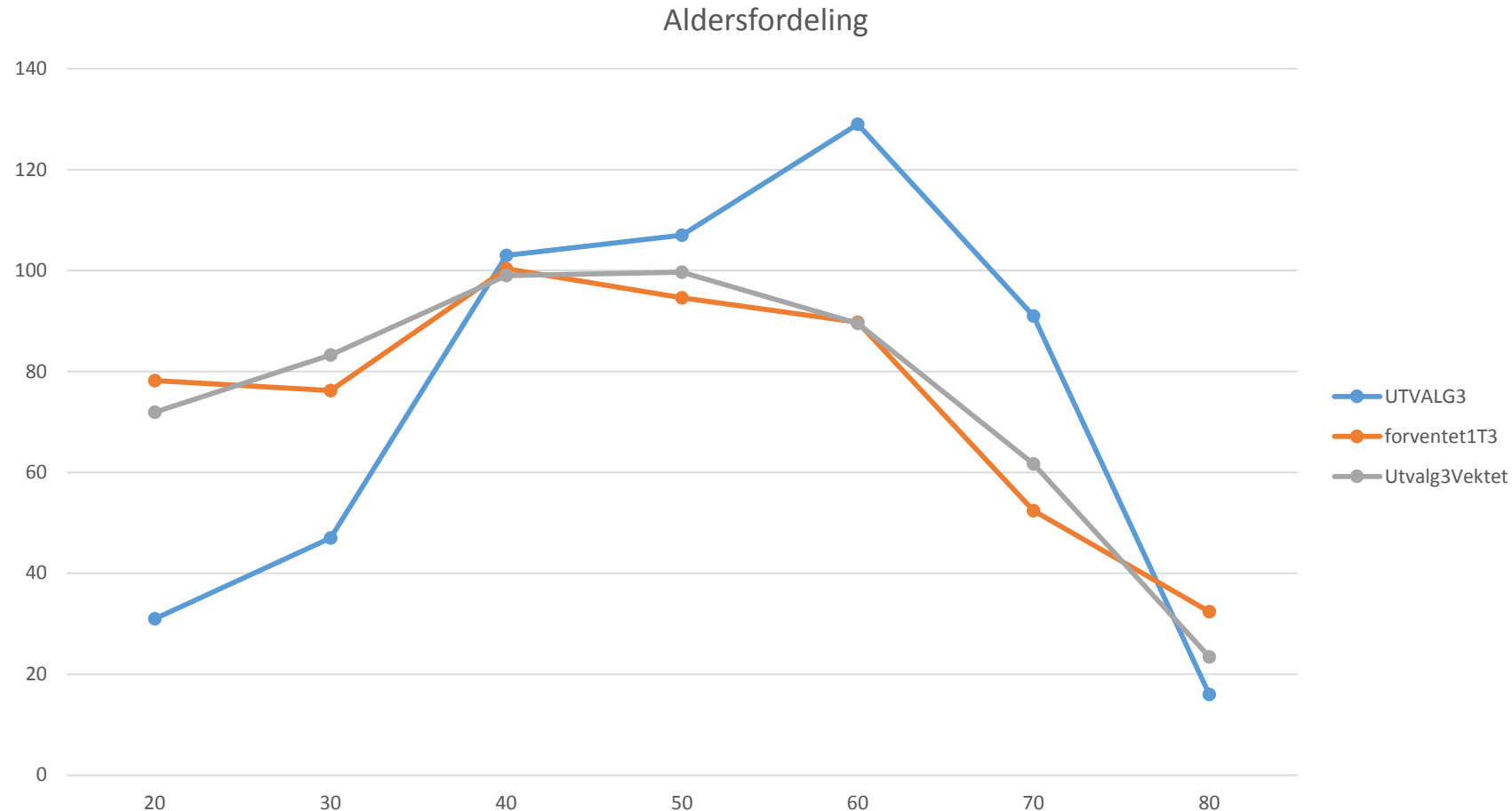
Om spørreundersøkelsen

- Representativt m.h.p.
-> geografi=Region
-> og kjønn.
- Våre svar sammenholdt med befolkningsstatistikken
- God match, avvikene vil likevel bli vektet bort.

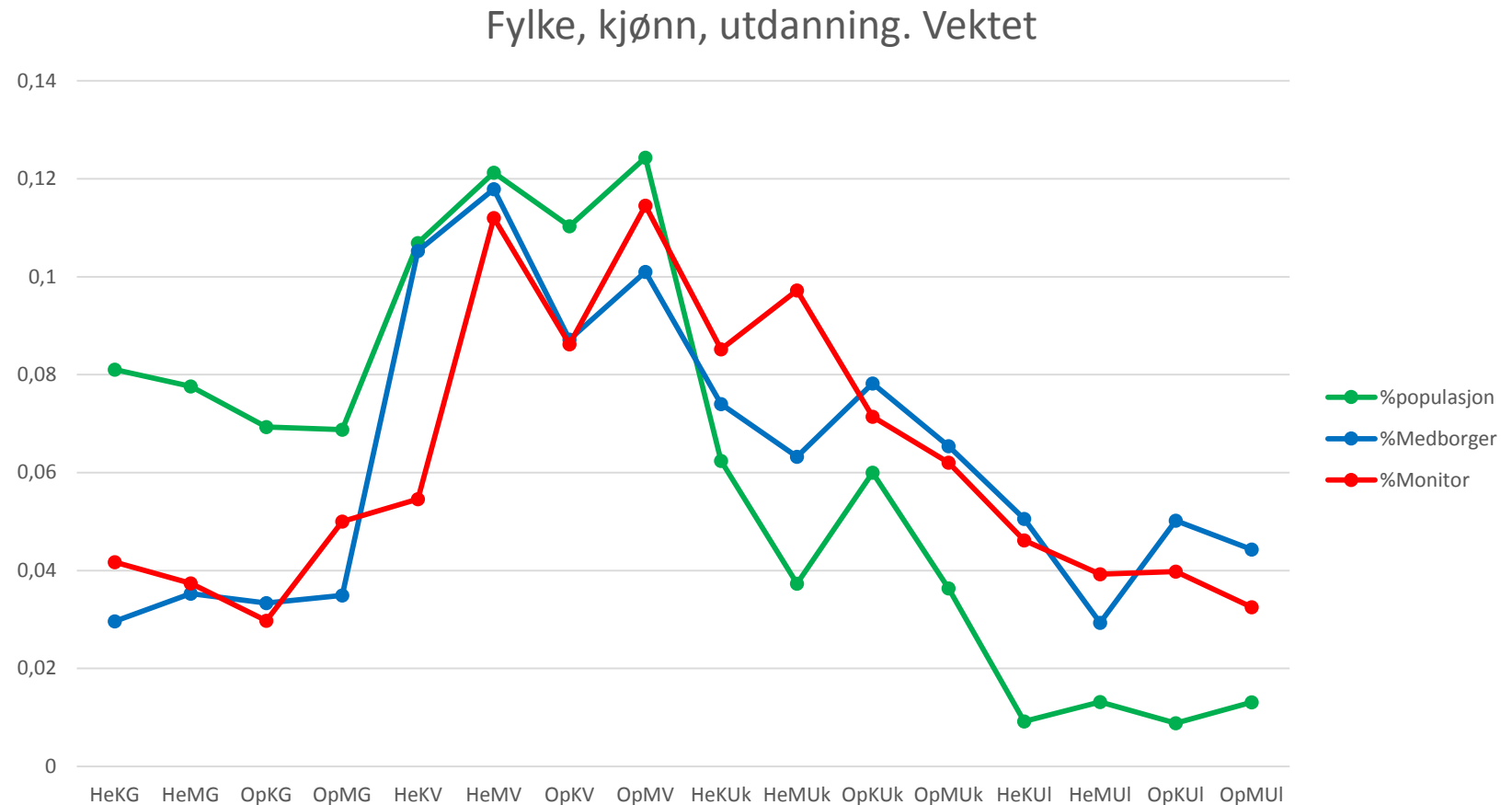
Om spørreundersøkelsen

- Representativt m.h.p. Alder? *For få unge, for mange eldre.*
- Våre svar sammenholdt med befolkningsstatistikken
- Skyldes kombinasjon av utvalgsfeil¹⁾ og at unge ikke svarer.
- Løsning: vekting av data m.h.p. region, kjønn, alder.
- 1) Trekkingen tok ikke nok hensyn p.g.a. samlet utvalgsstørrelse.

Om spørreundersøkelsen

- Fylke, Kjønn, utdanning:
- Personer med bare grunnskole ble underrepresentert, både her og i Monitor. («Svarer ikke»).
- Vektingen korrigerer ikke for utdanning (Da ville 3 personer i G30 måtte telle som 37 «personer»).
- **Valgt vekting** korrigerer for region, kjønn, alder, men ikke utdanning.
- Dette likt med Monitor.

Vekting kan løse noen problemer, men også skape andre.

Om spørreundersøkelsen: Sammenlikninger

	1) Grunnskole	2) Videregående skole	3) Universitet / Høgskole lavere grad	4) Universitet / Høgskole høyere grad	N
Utdanning, %					
Medborger	13	41	28	18	530
Monitor Innlandet	16	37	32	16	301
SSB Innlandet	30	46	20	4	288 306
Monitor Norge	12	31	34	23	3 805
SSBNorge 2012	28	42	22	8	3 926 514

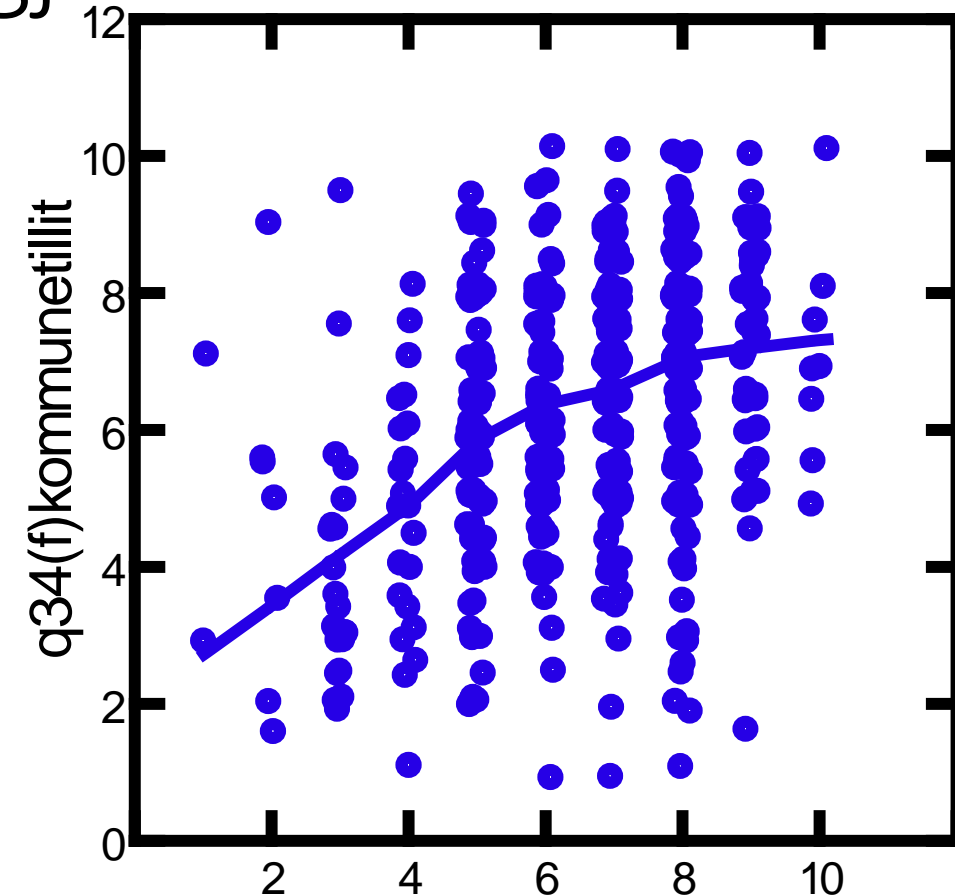
	(AP)	(FRP)	(H)	(KRF)	(SP)	(SV)	(V)	(MDG)	(R)	Andre
Medborger	38,5	9,3	17,5	3,6	14,6	3,7	5,6	3,4	0,3	3,6
Monitor Innlandet	37,4	6,0	23,4	2,4	12,0	5,2	5,3	5,4	2,2	0,7
Valg Innlandet 2013	42,1	13,2	18,7	2,9	11,2	3,4	3,7	2,2	0,7	2,0
Monitor Norge	29,8	8,0	26,0	7,6	6,4	8,2	7,1	4,4	1,6	0,9
Valg Norge 2013	30,8	16,3	26,8	5,6	5,5	4,1	5,2	2,8	1,1	1,7

Om spørreundersøkelsen: «I gjennomsnitt»

Advarsel:

- Utsagn som f.eks. «Det er positiv sammenheng mellom tillit til personer og tillit til kommune og fylkeskommune» betyr «i gjennomsnitt». Variasjonen på individnivå er ofte vel så stor som variasjonen mellom grupper.
- Selv om gruppegjennomsnittet er/mener «sånn og sånn» kan en ikke slutte at alle i gruppen er/mener «sånn og sånn».

- **Feilmargin Medborger (500 svar) +/- 4,4%**
- **Feilmargin Monitor (300 svar) +/- 5,7%**

32. Etter din mening: i hvor stor utstrekning kan man stole på mennesker i sin alminnelighet?

Politisk interesse i befolkningen

Spørsmål: «Hvor interessert er du i allmenhet i politikk?»

Hvor interessert?	Svært interessert	Ganske interessert	Ikke spesielt interessert	Ikke int. i det hele tatt	Total (N=529)
Kvinner	6	51	40	3	100
Menn	13	50	36	2	100
Totalt	10	50	38	2	100

- Ingen signifikante forskjeller i politisk interesse på kjønn
- Sterk sammenheng med utdanning, interessen stiger med høyere utdanning
- Sammenheng mellom politisk interesse og alder
- Sammenheng mellom politisk interesse og sektortilknytning

- Grad av i allmenhet interesse for politikk samsvarer godt med undersøkelsen til Norsk Monitor. 68 prosent (svært + ganske) interessert landet under ett.

Politisk interesse etter område

Spørsmål: «Hvor interessert er du i politikk nå det gjelder?»

	Meget interessert	Ganske interessert	Ikke spesielt interessert	Ikke int. i det hele tatt	Totalt (N=489/517)
EU	10	49	34	6	100
Internasjonal politikk	7	45	41	8	100
Nasjonal politikk	29	54	15	2	100
Svensk politikk	2	18	59	21	100
Hedmark	15	38	39	7	100
Oppland	12	42	34	12	100
Hjemkommunen	36	48	14	2	100

Sammenlignet med den svenske undersøkelsen scorer respondentene i Innlandet forholdsvis høyt.

Medborgeraktivitet

Har du i løpet av de siste 12 måneder?	Ja, en eller flere ganger (prosent)
Gitt støtte til ideell virksomhet	63
Kontaktet en ansatt i din kommune	44
Arbeidet i en frivillig organisasjon	42
Boikottet eller bevisst kjøpt produkter av politiske, etiske grunner	40
Deltatt i kampanje på internett, e-post, sosiale medier	30
Skrevet under på en underskriftkampanje	28
Kontaktet en politiker i din kommune	24
Kontaktet eller medvirket i presse, radio/TV	22
Kontaktet en ansatt i ditt fylke	13
Deltatt i en demonstrasjon	10
Deltatt i partiarbeid	8
Kontaktet en politiker i ditt fylke	8

Skepsis til større kommuner

Spørsmål: «Alt i alt, når du tar hensyn til både kommunale tjenester, utviklingsoppgaver og lokaldemokrati, synes du kommunen der du bor har en riktig størrelse?» Prosent.

	Ja	Nei, bør bli mindre	Nei, bli større	Ingen mening	Totalt	N
AP	76	1	17	6	100	195
FrP	69	0	22	9	100	48
Høyre	45	2	43	10	100	89
KrF	66	0	23	11	100	18
SP	68	0	18	15	100	75
SV	64	0	21	15	100	19
Venstre	45	0	45	9	100	28
MDG	71	4	17	9	100	17
PP	29	8	49	15	100	8
Rødt	100	0	0	0	100	1
Andre	59	0	7	34	100	10
Total	65	1	24	10	100	508

Skepsis til å slå sammen kommuner - sammenlignet

Slå sammen kommuner?	Ja	Nei	Vet ikke/ ingen mening	N
Vår medborgerundersøkelse	25	65	10	525
Norsk Monitor – Innlandet	36	51	13	297
Norsk Monitor - Norge	30	57	13	3754

Tendensene går i samme retning. Forskjellene kan antagelig forklares med at spørsmålet er litt ulikt formulert i de to undersøkelsene.

Flertallet mener Hedmark og Oppland har riktig størrelse.

Spørsmål: Alt i alt, når du tar hensyn til hvilke oppgaver som bør løses på regionalt nivå, synes du Hedmark og Oppland i dag har en riktig størrelse?

	0	Ja	Nei, de bør slås sammen til en innlandsregion	Nei, de bør slås sammen med andre fylker til en større østlandsregion	Nei, Fylkeskommunen bør avvikles	Ingen mening	Total
Glomdal	0	44	3	13	18	21	100
Hamarregionen	0	50	19	3	18	10	100
Sør-Østerdal	0	78	2	0	18	2	100
Fjellregionen	0	72	2	0	23	3	100
Lillehammer-regionen	0	55	8	4	17	16	100
Giøvik-regionen	0	59	12	1	17	11	100
Nord-Gudbrandsdal	5	54	7	0	22	13	100
Midt-Gudbrandsdal	0	73	15	0	9	3	100
Hadeland	0	49	9	2	31	9	100
Valdres	0	56	12	5	21	6	100
Total	0	56	10	4	19	11	100

Universitet og sykehus i Innlandet

Over halvparten, 56% anser det som viktig at Innlandet får sitt eget universitet.

- 20% synes spørsmålet om ett innlandsuniversitet *ikke* er viktig, og det er 22% som ikke har noen mening.
- Ansatte i privat sektor: 81% for, ansatte i offentlig sektor: 69% for.

Flertall for å beholde dagens sykehusstruktur i Innlandet, 67%.

- 74% av Opplands innbyggere er for å beholde dagens sykehusstruktur, mens 20% er for et nytt regionsykehus.
- 60% av Hedmarks innbyggere er for å beholde dagens struktur, mens 36% er for å bygge et nytt regionsykehus.
- Nord i fylkene er det 81% for å beholde dagens sykehusstruktur, mens i de sørlige delene er 60% for det samme.

Sykehusstruktur og partisympati

Velgerne i alle partier overvekt for å beholde dagens sykehusstruktur.

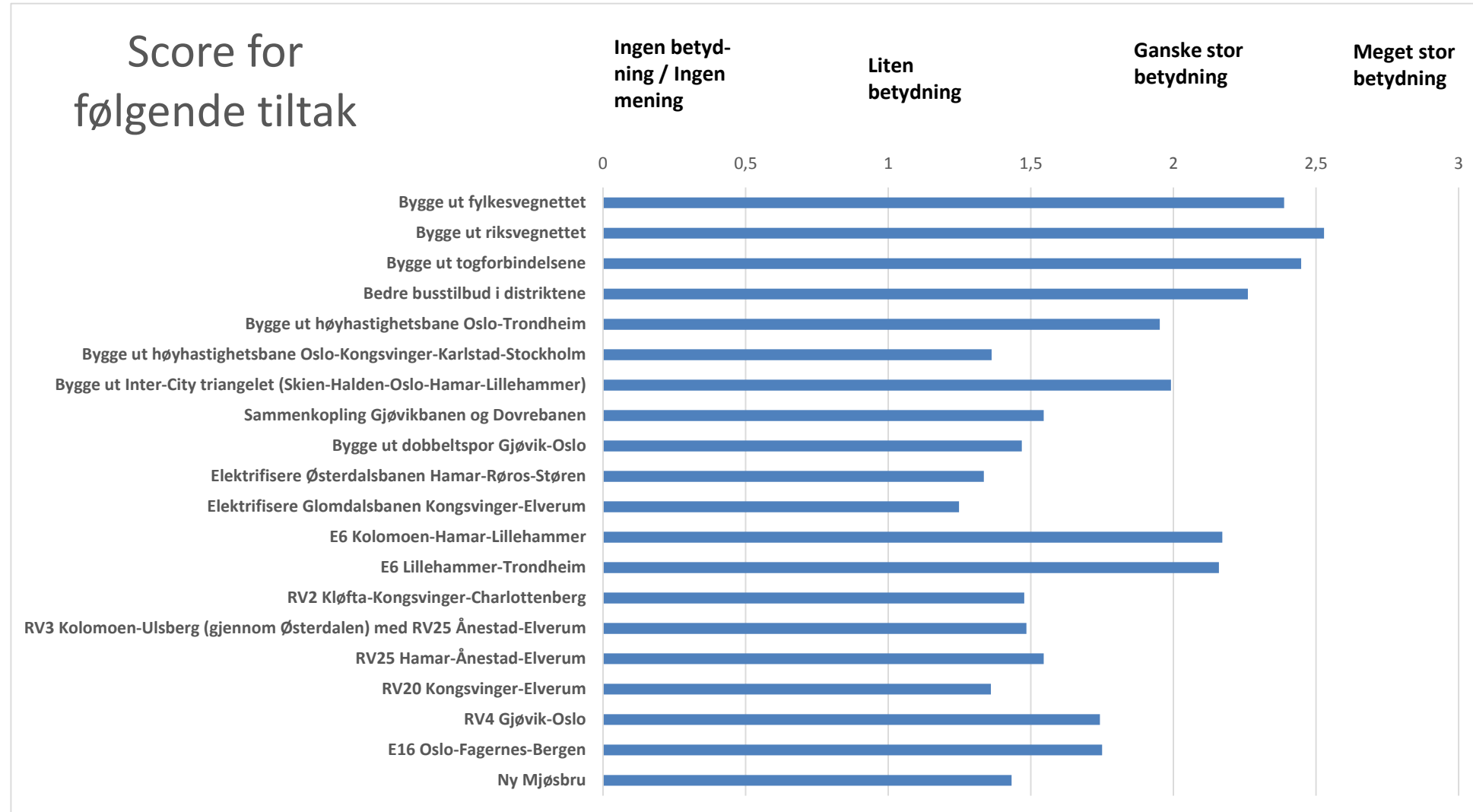
Sympatisører med Frp og H i overvekt for.

Hos velgerne i støttepartiet KrF også flertall for, mens velgerne i V er nesten delt på midten i spørsmålet.

Hos AP- sympatisørene er 71% for å beholde dagens sykehusstruktur.

	Bygge et nytt regionssykehus for Hedmark og Oppland	Beholde dagens sykehusstruktur	Total
Arbeiderpartiet (AP)	29	71	100
Fremskrittspartiet (FRP)	9	91	100
Høyre (H)	37	63	100
Kristelig Folkeparti (KRF)	41	59	100
Senterpartiet (SP)	33	67	100
Sosialistisk Venstreparti (SV)	42	58	100
Venstre (V)	48	52	100
Miljøpartiet De Grønne (MDG)	17	83	100
Pensjonistpartiet (PP)	34	66	100
Rødt (R)	0	100	100
Andre	28	72	100
Total	30	70	100
N	146	337	

Infrastrukturutbygging i Innlandet

Tilhørighet og identitet i Innlandet.

1=ikke tilknyttet, 7=meget sterkt tilknyttet

- I første rekke nordmenn (5,6)
- og tilknyttet hjemstedet (5,5) og kommunen vi bor i (5,1)
- Ingen forskjeller mellom Hedmark og Oppland m.h.t. fylkesidentitet.
- Høyere grad av geografisk tilhørighet til hjemsted og kommune hos befolkningen i distriktsområdene enn i byene.

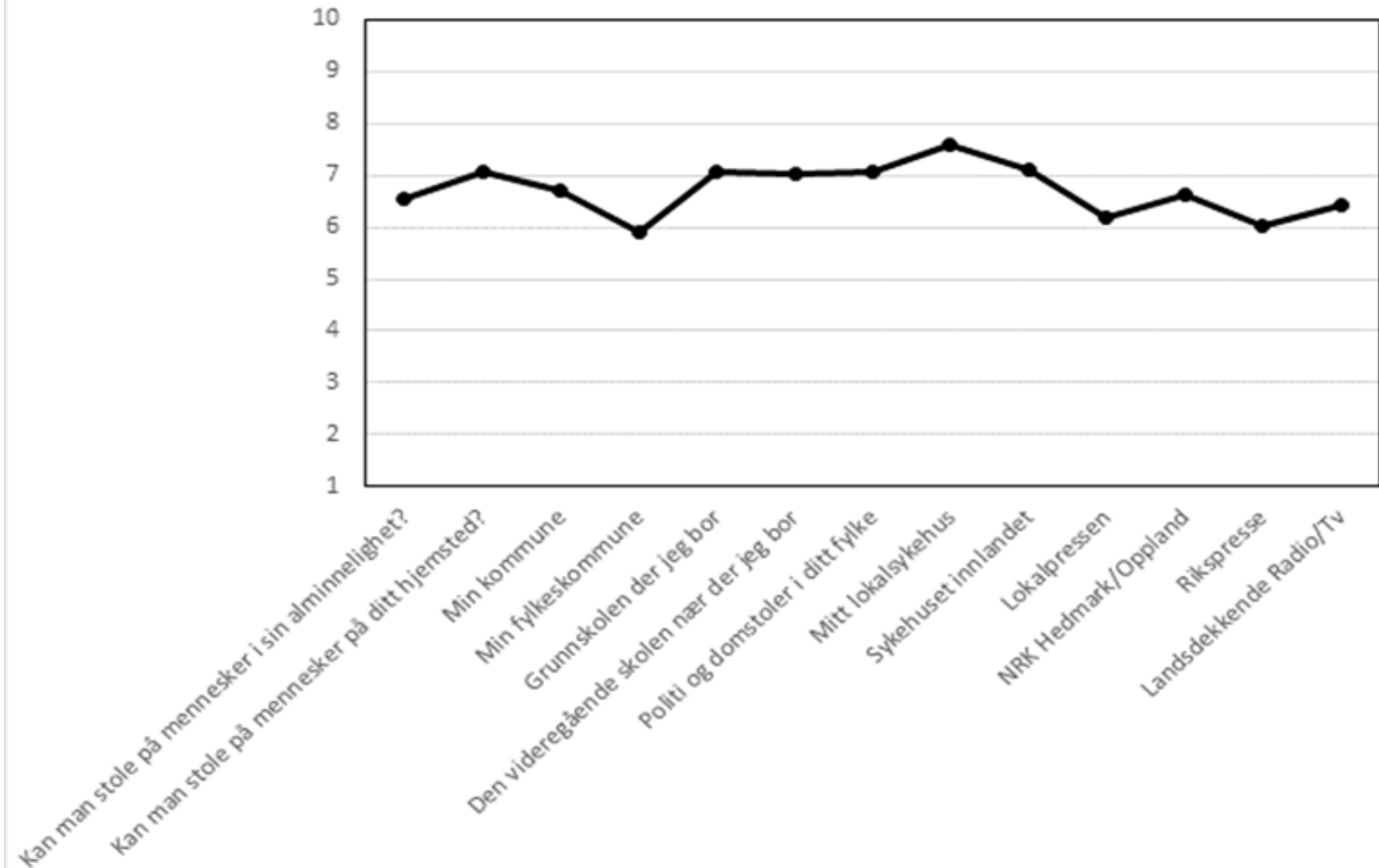
Opplevd geografisk tilhørighet i Innlandet fordelt på regioner				
	Snittverdi			
	Hjemsted	Kommune	Fylke	Region
Innlandet H/O	5,5	5,1	4,7	4,1
Glomdal	5,2	4,8	4,6	3,4
Hamarregionen	5,5	5,3	4,9	4,0
Sør-Østerdal	5,9	5,7	5,1	4,3
Fjellregionen	6,5	6,5	5,7	5,3
Lillehammer-regionen	5,6	5,1	4,9	4,2
Gjøvik-regionen	5,0	4,8	4,9	3,7
Nord-Gudbrandsdal	6,3	5,6	4,8	3,1
Midt-Gudbrandsdal	5,6	5,3	5,0	4,4
Hadeland	5,6	5,4	4,4	4,5
Valdres	4,9	4,9	4,1	5,1

Hvordan står det til med tilliten i Innlandet?

I undersøkelsen har vi bedt informantene om å vurdere hvilken tillit de har både til sine medmennesker og en rekke samfunnsinstitusjoner.

- I hvor stor utstrekning kan man stole på mennesker?
- 1= ikke i det hele tatt
10= fullt og helt.
- I hva grad har du tillit til følgende organisasjoner?
- 1= har ikke tillit
10= har full tillit.

Gjennomsnittlig score på tillit til

Figuren viser:

- **1. Generelt har Hedmarkinger og Opplendinger høy tillit til både mennesker i sin alminnelighet og til de mest sentrale samfunnsinstitusjoner i sine omgivelser.**
- **Noe høyere tillit til offentlige institusjoner enn til sine medmennesker i innlandet. Aller høyest tillit har innlendingen til sitt lokale sjukehus, mens den laveste tilliten har de til sin egen fylkeskommune.**
- **Generelt samsvarer Innledningenes tillitsvurderinger meget godt med sine øvrige landmenn/kvinner sine tillitsvurderinger, og med tillitsvurderingene til innbyggerne på den andre siden av svenskegrensen.**

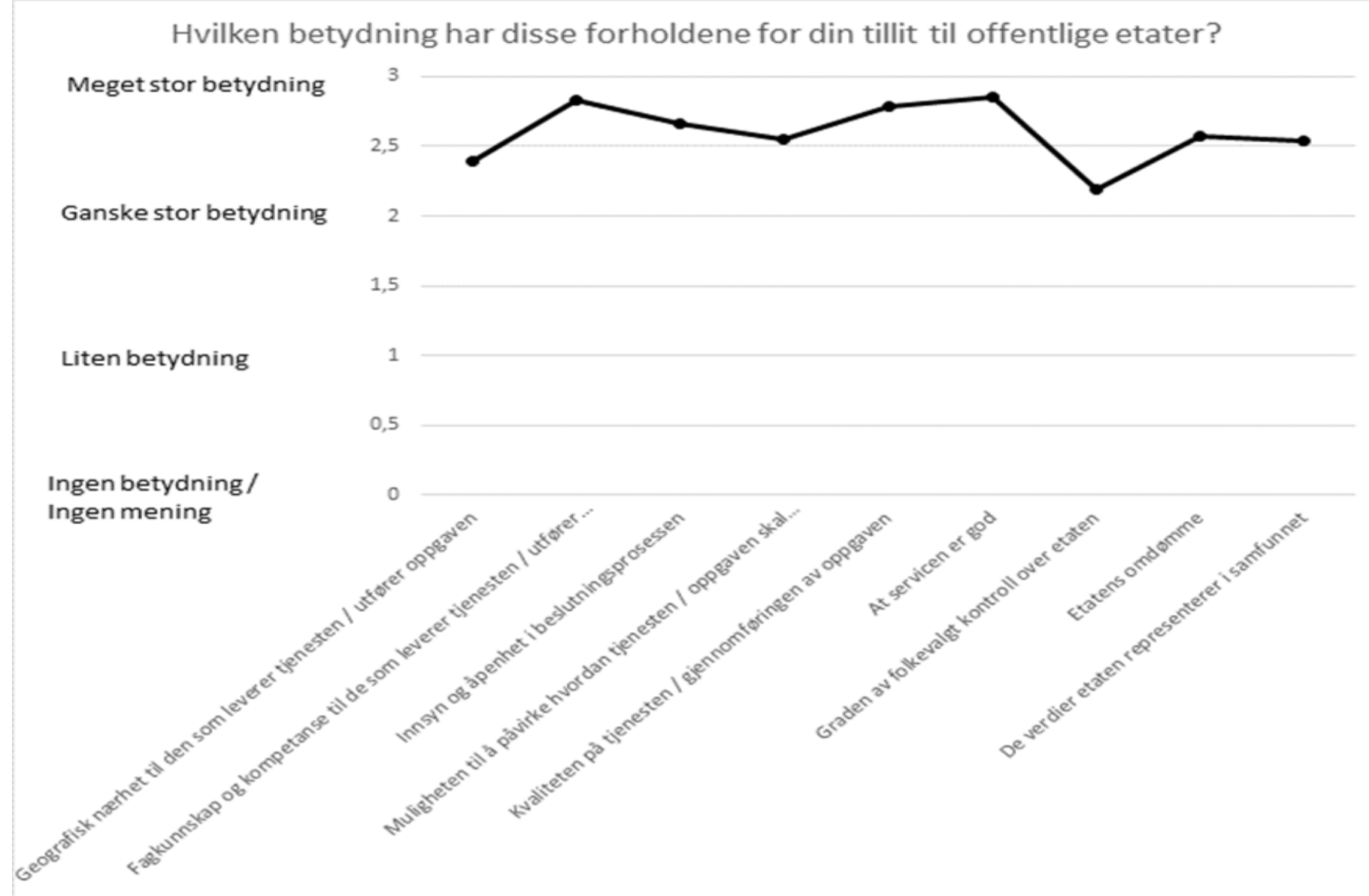
Hvilke kjennetegn ved Innlendingen påvirker tilliten til medmennesker?

- Tilliten til medmenneskene øker når disse er fra hjemstedet ditt.
- Det er også slik at tilliten til medmennesker øker med politisk interesse.
- Partitilhørighet påvirker også graden av tilliten til medmennesker: FRP og Pensjonistparti velgere har lavere tillit til sine medmennesker enn de som støtter SV, KRF, eller SP.
- Ingen regionale forskjeller i tillitsvurderingene i forhold til medmennesker.

Kjennetegn ved Innlendingen som påvirker tilliten Institusjoner

- **Regiontilhørighet:** De som sogner til Fjellregionen og Midt-Gudbrandsdal har i gjennomsnitt den høyeste tilliten til institusjoner, Glomdal og Sør-Østerdal har den laveste.
- **Yrke/stilling:** De som er uten arbeid har i gjennomsnitt lavere tillit til institusjoner enn øvrige yrkesgrupper. Ansatte i offentlige etater og pensjonister har i gjennomsnitt den høyeste.
- **Spesielt for tillit til kommunene:** Opplendingene har i gjennomsnitt høyere tillit til kommunen sin enn Hedmarkingene.
- **De som bor i bor i kommunesentrum og byer** har i gjennomsnitt lavere tillit til kommunen enn de som bor mer landlig til.

Hvilke faktorer vurderes som viktige i forhold til tillit til offentlige institusjoner?

Figuren viser

- Mange faktorer betyr mye:
- Generelt mest vekt på faktorer som har med service, og kvalitet i selve tjenesteproduksjon.
- Mindre vekt på geografisk nærhet, institusjonens omdømme og verdier og folkevalgt kontroll.
- Vurderingene samsvarer med befolkningen for øvrig, med unntak av at innlendingene legger noe større vekt på geografisk nærhet og de verdier institusjonen representerer.